

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Nc/3/2020
Identifikačné číslo spisu: 5113242458
Dátum vydania rozhodnutia: 16.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5113242458.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. V. E., bytom v Y., S. N. XXX/XX, proti žalovaným 1/ Krajskému súdu v Trenčíne, so sídlom v Trenčíne, Námestie Sv. Anny 28, IČO: 35 629 665, 2/ Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, IČO: 00 166 073, o doplatenie funkčného platu, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 11Cpr/5/2015 a Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 4CoPr/3/2020, v konaní o vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Jozef Šulek, JUDr. Iveta Sopková, Mgr. Ivan Kubínyi, Mgr. Zuzana Holúbková, JUDr. Radoslav Svitana, PhD., JUDr. Rastislav Dluhoš, PhD., JUDr. Zuzana Slušná, JUDr. Milan Straka, JUDr. Michal Antala a JUDr. Beáta Javorková nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 4CoPr/3/2020.

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Iveta Anderlová, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Iveta Záleská, JUDr. Darina Legerská, Mgr. Ivana Šlesarová, JUDr. Mária Vrtochová, JUDr. Denis Vékony, Mgr. Stanislava Kollárová, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Ľubica Bajzová, JUDr. Alena Záhumenská, Mgr. Martina Trnavská, JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Eva Vékonyová, JUDr. Jozef Janík, JUDr. Peter Tóth, JUDr. Roman Hargaš, JUDr. Dušan Krč - Šebera, JUDr. Marián Dunčko a JUDr. Ondrej Samaš sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 4CoPr/3/2020.

Odôvodnenie

1. Žalovaná 2/ v odvolacom konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 4CoPr/3/2020 uplatnila námietku zaujatosti (č. l. 132 a 133) voči sudcom Krajského súdu v Trenčíne. Namietala, že Krajský súd v Trenčíne, ktorý má vec rozhodovať, má vo veci ekonomický záujem, keď tento v konaní vystupuje na strane žalovaného 1/, pričom jeho cieľom bolo v konaní preniesť povinnosť úhrady

žalobcom uplatňovaného nároku na žalovanú 2/. Zároveň žalovaný 1/ je osobným úradom sudcov tohto súdu. Taktiež uviedla, že žalobca je aktívnym sudcom Krajského súdu v Trenčíne, pôsobí na odvolacom súde a o jeho nároku má byť rozhodované jeho kolegami, priateľmi, atď. Taktiež poukázala na prijaté zjednocujúce stanovisko odvolacím súdom ohľadom otázky pasívnej vecnej legitímácie. Z uvedených dôvodov mala žalovaná 2/ za to, že v danom prípade existujú dôvodné obavy o garancii neustrannosti sudcov odvolacieho súdu z objektívneho hľadiska.

2. Predsedníčka Krajského súdu v Trenčíne, JUDr. Iveta Záleská uviedla, že v predmetnej veci ako predsedníčka Krajského súdu v Trenčíne zastupuje žalovaného 1/ a je v predmetnej veci vylúčená.

3. Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Jozef Šulek, JUDr. Iveta Sopková, Mgr. Ivan Kubíny, Mgr. Zuzana Holúbková, JUDr. Radoslav Svítana, PhD., JUDr. Rastislav Dluhoš, PhD., JUDr. Zuzana Slušná, JUDr. Michal Antala, vyslovili, že sa vo veci necítia byť osobne zaujatí, so žalobcom majú čisto kolegiálny vzťah, avšak vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný 1/ je ich služobným úradom, na ktorom vykonávajú funkciu sudcu, vzhľadom na odôvodnené pochybnosti o svojej zaujatosti.

4. Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Iveta Anderlová, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Darina Legerská, Mgr. Ivana Šlesarová, Mgr. Stanislava Kollárová, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Ľubica Bajzová, JUDr. Alena Záhumenská, Mgr. Martina Trnavská, JUDr. Peter Tóth, JUDr. Dušan Krč - Šebera, JUDr. Marián Dunčko, vyslovili svoju zaujatosť vo veci, ktorú vyvodzovali zo skutočnosti, že majú priateľský vzťah so žalobcom, ktorý je ich kolegom, tykajú si, resp. časť s ním pracovala v jednom senáte ako aj, že žalovaný 1/ je ich služobným úradom, na ktorom vykonávajú funkciu sudcu.

5. Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Mária Vrtochová, JUDr. Denis Vékony, JUDr. Eva Vékonyová, JUDr. Jozef Janík, JUDr. Ondrej Samaš vyslovili svoju zaujatosť vo veci a vyvodzovali ju zo skutočnosti, že majú priateľský vzťah so žalobcom, ktorý je ich kolegom, resp. časť z nich sa s ním stretáva nielen na pracovisku, ale aj pri iných mimopracovných príležitostiach.

6. JUDr. Beáta Čupková vyslovila svoju zaujatosť vo veci a vyvodzovala ju zo skutočnosti, že má priateľský vzťah so žalobcom, ktorý je jej kolegom. Taktiež žalovaného v predmetnom konaní zastupovala v pozícii podpredsedníčky súdu.

7. JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák vyslovil svoju zaujatosť vo veci a vyvodzoval ju zo skutočnosti, že má priateľský vzťah so žalobcom, ktorý je jeho kolegom, ako aj že žalovaného v predmetnej veci zastupoval v pozícii predsedu súdu.

8. JUDr. Alena Radičová vyslovila svoju zaujatosť vo veci a vyvodzovala ju zo skutočnosti, že má priateľský vzťah so žalobcom, ktorý je jej kolegom, ako aj že zastáva funkciu podpredsedníčky súdu.

9. JUDr. Milan Straka vyslovil svoju zaujatosť vo veci a vyvodzoval ju zo skutočnosti, že žalovaný 1/ je jeho osobným úradom.

10. JUDr. Beáta Javorková vyslovila svoju zaujatosť vo veci a vyvodzovala ju iba zo skutočnosti, že žalobca je jej kolegom na krajskom súde.

11. JUDr. Roman Hargaš uviedol, že vo veci vystupuje v pozícii strany sporu.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Trenčíne [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov tohto krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

13. V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom

na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

14. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a/ k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

15. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanej spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej nožnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

16. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu (veci) pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu (veci) pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu (veci) pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

17. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno skutočne iba výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmazení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), a napokon aj na závery ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

18. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

18. 1. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu s a týka jeho osobných prejavov v o vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho

stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

18. 2. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávánemu sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je, či obava stany sporu je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

19. Je potrebné brať zreteľ na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vecí), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESJP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom, či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (porovnaj napr. I. ÚS 332/08). Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému.

20. Existencia oprávnených pochybností o nestrannosti sudcu závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybnosti o nestrannosti sudcu (pozri Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce, určujúce je to, či sa môže táto obava považovať za objektívne oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

21. Z judikatúry ESJP a ústavného súdu možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podradiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, či sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní disponuje.

22. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti stranou sporu vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci jej osobný subjektívny názor, domnienka alebo úvaha. Nemožno preto bez ďalšieho brať na zreteľ len samotné pochybnosti namietajúceho o objektívnom a nestrannom rozhodovaní sudcu, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že strana pochybuje o objektívnosti sudcu. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdený, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP.

23. Sudca je predstaviteľom súdnej moci. Pri výkone svojej funkcie je nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia (čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslodiach a o

zmene a doplnení niektorých zákonov). Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré neboli v danej veci naplnené.

24. Z obsahu podanej námietky je zrejmé, že žalovaná 2/ uplatnila námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trenčíne pre ich pomer k veci a k stranám sporu (žalobcovi a žalovanému 1/). V danom prípade je žalovanou 2/ uplatnená námietka zaujatosti sudcov odôvodňovaná tým, že sudcovia majú vzťah k veci a k žalovanému 1/, pretože vykonávajú súdnictvo na Krajskom súde v Trenčíne, ktorý je v prejednávanej veci jednou zo strán sporu (žalovaným 1/), pričom túto skutočnosť považuje zaujatosť namietajúca žalovaná 2/ za objektívny dôvod pre vznik pochybností o nezaujatosti konania a rozhodovania namietaných sudcov. Žalovaná 2/ námietku zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trenčíne odôvodnila aj kolegiálnym a priateľským vzťahom žalobcu ako sudcu a ostatných sudcov daného súdu. Najvyšší súd ako nadriadený súd posudzoval žalovanou 2/ uplatnenú námietku zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trenčíne a dospel k záveru, že v danom prípade niet dôvodu pochybovať o nezaujatosti všetkých namietaných sudcov. Z predloženého spisového materiálu totiž nevyplýva, že by všetci sudcovia Krajského súdu v Trenčíne javili známky zaujatosti, a to z hľadiska ako testu subjektívneho, tak ani z hľadiska testu objektívneho. Najvyšší súd v súvislosti s obsahom námietok žalovanej 2/ uvádza, že pokiaľ namietala možnú nesprávnosť právneho posúdenia veci, má k dispozícii systém riadnych a mimoriadnych účinných opravných prostriedkov, ktorých uplatnením môže dosiahnuť v tomto smere nápravu, ak bude potrebná. Samotný subjektívny názor žalovanej 2/, že u všetkých sudcov sú dané okolnosti vylučujúce ich z prejednávania a rozhodovania veci, nemôže bez ďalšieho zakladať dôvod pre legitímne obavy z ich nestranného a nezaujatého rozhodovania.

25. Najvyšší súd už opakovane vyslovil názor, že vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak rámec týchto vzájomných vzťahov neprekročí hranicu profesionalnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o ich nezaujatosti. Až v prípade, že by vzájomný vzťah sudcov prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, išlo by o dôvod vylučujúci sudcu z prejednávania a rozhodovania veci (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Nc/40/2014, 2Nc/8/2015, 4Nc/6/2015, 8Nc/39/2014, 7Nc/53/2013).

26. Aj ústavný súd zastáva názor, podľa ktorého (len) kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania veci (viď napríklad IV. ÚS 345/09, IV. ÚS 124/2010, I. ÚS 352/2010).

27. So zreteľom na vyššie uvedené zastáva najvyšší súd názor, že v prípade sudcov JUDr. Jozef Šulek, JUDr. Iveta Sopková, Mgr. Ivan Kubínyi, Mgr. Zuzana Holúbková, JUDr. Radoslav Svitana, PhD., JUDr. Rastislav Dluhoš, PhD., JUDr. Zuzana Slušná, JUDr. Michal Antala, JUDr. Beáta Javorková, ktorých väčšina sa vyjadrila tak, že sa necítia byť zaujatí vo vzťahu k žalobcovi (okrem JUDr. Javorkovej, ktorá sa cítila byť vo veci zaujatá), s ktorým majú kolegiálny vzťah, nie je ich kolegiálny, čisto profesionálny vzťah k žalobcovi dôvodom pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. V súvislosti s uvádzanou pochybnosťou o nezaujatosti uvedených sudcov z dôvodu, že žalovaný 1/ je ich služobným úradom, najvyšší súd uvádza, že uvedená skutočnosť taktiež nie je sama o sebe dôvodom spôsobilým vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcu (viď body 29. až 32. tohto uznesenia). Uvedené platí aj vo vzťahu k sudcovi JUDr. Milanovi Strakovi, ktorý svoju zaujatosť vyslovil iba na základe dôvodu, že žalovaný 1/ je jeho osobným úradom. Najvyšší súd dospel k záveru, že z námietky žalovanej 2/ a ani z ďalšieho obsahu spisu neboli zistené žiadne okolnosti relevantné z hľadiska § 49 ods. 1 CSP, ktoré by boli objektívne spôsobilé spochybniť nezaujatosť uvedených sudcov.

28. Ďalší sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Iveta Anderlová, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Darina Legerská, Mgr. Ivana Šlesarová, JUDr. Mária Vrtochová, JUDr. Denis Vékony, Mgr. Stanislava Kollárová, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Ľubica Bajzová, JUDr. Alena Záhumenská, Mgr. Martina Trnavská, JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Eva Vékonyová, JUDr. Jozef Janík, JUDr. Peter Tóth, JUDr. Dušan Krč - Šebera, JUDr. Marián Dunčko, JUDr. Ondrej Samaš, sa vyjadrili tak, že sa cítia byť vo veci zaujatí vzhľadom na ich priateľský vzťah s o žalobcom, tykajú si, časť s ním pracovala v jednom senáte, resp. sa s ním

stretávajú aj mimopracovne. V prípade týchto sudcov, ktorí sa vyjadrili tak, že majú k žalobcovi (tiež sudcovi) aj bližší osobný/priateľský vzťah alebo že sa s ním stretávajú aj mimopracovne, a preto sa tiež cítia byť zaujatými, dospel najvyšší súd k záveru, že vzťah uvedenej povahy a intenzity v spojitosti so subjektívnym vnímaním povahy takéhoto vzťahu sudcami či už potenciálne alebo aj reálne povolanými k rozhodnutiu vo veci za účasti ich kolegu zakladá skutočnosť relevantnú z hľadiska § 49 ods. 1 CSP a je dôvodom pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v danej veci. Taktó definované vzťahy (priateľské, či súkromné) zakladajú pochybnosť o nezaujatosti sudcov pre ich pomer k strane sporu/účastníkovi konania z oboch sledovaných hľadísk (tak zo subjektívneho, ako aj objektívneho) a za stavu nedostatku dôvodov pochybovať o skutočnostiach sudcami uvádzaných sú spôsobilé naplniť zákonné predpoklady pre vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci. V prípade JUDr. Beáty Čupkovej, JUDr. Ing. Miroslava Mandáka a JUDr. Aleny Radičovej ako ďalší dôvod pre ich vylúčenie najvyšší súd vzhliadol aj ich možný pomer k veci/strane sporu, keď žalovaného 1/ zastupovali v predmetnom konaní v pozícii predsedu/podpredsedu Krajského súdu v Trenčíne.

29. Najvyšší súd taktiež už v predchádzajúcich prípadoch, v ktorých išlo o posúdenie otázky existencie okolností vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci z dôvodu, že stranou sporu (žalovaným) je súd, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, vyslovil názor, že za dôvod na vylúčenie sudcu nemôže byť bez ďalšieho považovaná okolnosť, že je sudcom súdu, ktorý je v návrhu na začatie konania označený ako žalovaný (viď napríklad rozhodnutie sp. zn. Nc/99/1999, 3Nc/7/2010, 3Nc/14/2010, 1Nc/23/2013).

30. Skutočnosť, že určitý účastník konania (strana sporu) z dôvodov, ktoré považuje za závažné, podal žalobu proti súdu, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, sama osebe nezakladá dôvod na pochybnosti o nezaujatosti tohto sudcu. Je potrebné dôsledne rozlišovať medzi súdom (proti ktorému návrh smeruje) a sudcom (ktorý na tomto súde vykonáva súdnictvo) a mať pri tom na zreteli, že ich vzájomný vzťah nie je vzťahom zamestnaneckým alebo služobným. Vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú vzájomné práva a povinnosti sudcu a štátu; za štát v týchto vzťahoch nekoná súd, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, ale ústredný orgán štátnej správy súdov (v tejto súv. § 25 ods. 1 zákona o sudcoch). Treba dodať, že v zmysle § 2 ods. 2 zákona o sudcoch sudca je pri výkone funkcie sudcu nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

31. Osobitný vzťah sudcu k štátu sudcovi umožňuje konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda (dokonca) aj vo veciach, ktoré sa týkajú štátu, s ktorým tento vzťah po dobu výkonu svojej sudcovskej funkcie udržiava. Pokiaľ táto zásada platí vo vzťahu sudcu k štátu, bezpochyby platí aj vo vzťahu sudcu k súdu, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo.

32. Len sama skutočnosť, že sudca vykonáva súdnictvo na krajskom súde, ktorý je vo veci v procesnom postavení žalovaného, nemôže bez ďalšieho aj vzhľadom na objektívne hľadisko vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

33. Najvyšší súd však dospel k záveru, že predsedníčka Krajského súdu v Trenčíne, JUDr. Iveta Záleská, je ako štatutárny zástupca pre vzťah k žalovanému 1/ v tomto konaní automaticky vylúčená. Judikatúra sa ustálila v názore, že sudcov pomer k veci môže vyplývať predovšetkým z priameho právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci. Nepochybne je tomu tak v prípade, ak je sudca sám účastníkom/stranou sporu (zástupcom účastníka/strany sporu), bez ohľadu na ktorej procesnej strane.

34. Najvyšší súd zároveň vzhliadol dôvod aj na vylúčenie sudcu JUDr. Romana Hargaša, ktorý v konaní vystupuje v pozícii strany sporu. Žalobca je v danej veci (ako fyzická osoba vystupujúca v pozícii strany sporu) vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci pre jeho priamy vzťah k prejednávanej veci.

35. S ohľadom na obsah námietky zaujatosti najvyšší súd pre úplnosť poznamenáva, že taktiež nie je dôvodom na vylúčenie sudcu postup v iných konaniach, t. j. v jeho procesnom postupe a rozhodovacej

činnosti (viď § 49 ods. 3 CSP).

36. V prípade sudcov uvedených v prvom výroku tohto uznesenia najvyšší súd nezistil také okolnosti, ktoré sú z pohľadu ustanovenia § 49 ods. 1 CSP relevantné, preto rozhodol, že títo sudcovia z prejednávania a rozhodovania danej veci vylúčení nie sú. V prípade sudcov uvedených v druhom výroku tohto uznesenia najvyšší súd zistil skutočnosti relevantné z hľadiska § 49 ods. 1 CSP, a preto ich vylúčil z prejednávania a rozhodovania v danej veci.

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.